

Vogelkoppenknipsels

Nummer 80

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden april, mei en juni 2014 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huis-bladen.

Evolutie Kolibrie ging via Siberië

NRC Handelsblad, 7 april 2014

De evolutie van de kolibries verliep explosief. Binnen 22 miljoen jaar zijn alle 340 moderne kolibriesoorten ontstaan. In de Andes is de soortenrijkdom het grootst. Daar komen 140 verschillende soorten voor. Op basis van een nieuwe kolibriestamboom bleek dat de kolibries zich 42 miljoen jaren geleden in Europa van de Gierzwaluwen afsplitsten. Waarschijnlijk bereikte de kolibrievoorouder Amerika via de Beringia, de landbrug tussen Siberië en Alaska.

Vogelmoord Schotland

De Telegraaf, 11 april 2014

Rond het plaatsje Conon Bridge bij Inverness zijn tot nu toe negentien dode roofvogels aangetroffen. Het gaat om veertien Rode Wouwen en vijf Buizerds. Volgens de politie is inmiddels van twaalf vogels zeker dat ze zijn vergiftigd. Het zou gaan om de grootste vogelmoord in jaren.

De huidige kolibriesoorten hebben zich in een relatief korte periode ontwikkeld. De evolutie van deze soorten verliep zelfs explosief.
Foto: Wim Smeets.

De reislustigen onder Kanoeten hebben een relatief kleine maag.

Foto: Wim Smeets.

Reislustige Kanoet heeft een kleine maag

NRC Handelsblad, 12 april 2014

Biologen dachten altijd dat de Kanoeten met veel vetreserves en grote magen het meest reislustig waren. Uit experimenten en veldonderzoek van Nederlandse ornithologen blijkt het tegendeel. Hoe minder vet de Kanoet en hoe kleiner zijn maag, hoe verder de vogel bereid is te reizen om zijn schelpen bij elkaar te scharrelen. Kanoeten zijn wadvogels die vooral van schelpdieren leven. Ze slikken de schelpen met schaal en al door. Pas in de sterke spiermaag wordt de schelp gekraakt.

Eieren van Tapuit tonen dodelijke gevolgen dioxinen

Trouw, 16 april 2014

Dioxinen in de Nederlandse bodem zijn dodelijk voor sommige soorten zangvogels. Zo komen bij de Tapuit tot dertig procent van de eieren niet uit. Het onderzoek van de Stichting Bargerveen, onderdeel van de Radboud Universiteit, toont voor het eerst aan dat ook dioxinen die in de bodem liggen opgeslagen, schadelijk kunnen zijn voor zangvogels. Larven die in de bodem leven eten organisch materiaal, met dioxinen. Als ze eenmaal kever of rups zijn geworden worden ze bij duizenden gegeten door Tapuiten. Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 16 april en De Telegraaf van 18 april 2014.

Zwaan ontvoerd

De Telegraaf, 19 april 2014

Een 28-jarige man uit Lieshout is aangehouden nadat hij een broedende Knobbelzwaan

had ontvoerd. Hij trok de zwaan van haar nest en gooide die vervolgens in zijn busje. Een groepje jongeren zag het gebeuren, noteerde het kenteken en lichtte de politie in. De volgende dag werd de man thuis opgepakt. Er lagen nog veren in zijn busje. De nog levende Knobbelzwaan zat in een kleine krat in de garage. De zwaan is herenigd met haar mannetje en ook de kompaan die geholpen had de zwaan te kidnappen, werd opgesloten.

Wegvangen eenden kost €100 per vogel

De Telegraaf, 23 april 2014

De gemeente Utrecht moet voor het vangen van 65 overlast gevende Kaapse Eenden diep in de buidel tasten. Gemiddeld wordt een bedrag van €100 per gevangen eend in rekening gebracht. De kolonie zorgde voor veel overlast bij de bewoners in de wijk Lunetten. Ook andere vogelsoorten, zoals Meerkoet en Wilde Eend, ondervonden veel hinder van deze dominante exoot. De dieren zijn gevangen en overgezet naar andere locaties. De beesten zouden nu in Gouda foerageren.

50.000 Euro voor leeuwen, kikkers en albatrossen.

Trouw, 25 april 2014

Drie winnaars krijgen de Future for Nature Award uitgereikt, een prijs voor getalenteerde natuurbeschermers. Zij ontvangen naast een bokaal een geldbedrag van €50.000. Een van deze drie is Bronwin Maree. Hij strijdt tegen de verdrinkende albatrossen bij de zogeheten 'longline fishery', die bij de tonijnvisserij wordt gebruikt. Hierbij vallen veel slachtoffers onder de vogels. Zodra ze het aas proberen te pakken, blijven de albatrossen hangen aan de haken van de kilometerslange vislijnen en sterven zo de verdrinkingsdood. Per jaar zijn dat alleen al in Zuid-Afrika naar schatting 3.000 tot 5.000 vogels.

Gevederde Chimpansees

NRC Weekend, 26 april 2014

Raven weten wie in hun groep de dominante dieren zijn. Zij houden zelf bij hoe ze zelf in de groep liggen en of de hiërarchische positie van de groepsgenoten in het geding is. Dat ontdekten Weense biologen en zij publiceerden dit online in 'Nature Communications'. Weinig dieren vertonen zo'n duidelijk besef van de groepspolitiek. Bij vogels is zoiets niet eerder gezien, wel bij apen en hyena's.

De Nederlandse gedragsbioloog Jorg Massen werkt al enkele jaren in de Weense groep en is de eerste auteur van de nieuwe studie.

Genoom Steenarend bepaald uit drie druppels bloed

NRC Handelsblad, 2 mei 2014

Om het genoom van de Steenarend *Aquila chrysaetos* te ontrafelen, taptten Amerikaanse biologen drie druppels bloed af bij een vogel uit Californië. De onderzoekers vonden in het genoom meer dan vijftig genen die coderen voor geurreceptoren. Die willen zij verder gaan onderzoeken omdat over het reukorgaan van de Steenarenden nog weinig bekend is. Zij ontdekten tevens dat de Steenarend geen ultraviolet licht kan onderscheiden. Het idee om de wieken van veel slachtoffers makende windmolens te gaan verven met ultraviolet-reflecterende verf, heeft dus geen zin.

Wie geeft om een Aasgier?

NRC Handelsblad, 2 mei 2014

De Aasgier van Artis – hij heette Duphralv – overleed eind april op 55-jarige leeftijd. Dat is heel oud voor Aasgieren, want doorgaans worden deze vogels maximaal 35 jaar. Aan zijn kooi, die hij deelde met een Torenvalk, hing een bordje met de tekst: 'De aasgier wordt gesponsord door de Weg van het Midden'. Dit bedrijf bleek het communicatiebedrijf van Berendina Zwaan te zijn. Zij verklaarde desgevraagd: 'De Aasgier is de mooiste gier, maar de laagste in rang. Hij is uitgedost met een prachtige kraag omdat hij niet met zijn kop in karkassen hoeft maar leeft van de restjes op de overgebleven botten'.

Utrechts Landschap wil zeldzame Kluut redden

De Telegraaf, 2 mei 2014

In Amerongen is een reddingspoging op touw gezet voor de Kluut. Om de waadvogel te handhaven op een uniek vogeleiland in de Amerongense Bovenpolder, vraagt de natuurorganisatie Het Utrechts Landschap geld voor een nieuwe onderhoudsboot. Het vogeleiland is niet bereikbaar voor roofdieren en daarmee zeer geschikt voor op de grond broedende vogels. Dit eiland moet elk jaar vrijgemaakt worden van struiken en gras. Daarvoor is een onderhoudsboot nodig. Hiermee is €5.500 gemoeid.

Besmeurde Kuifaalscholvers hebben na tien jaar nog steeds last van olieramp

NRC Handelsblad, 2 mei 2014

Kolonies van Kuifaalscholvers die besmeurd zijn met olie, brengen tien jaar later minder jongen groot. Biologen onderzochten de gevolgen van de olieramp met de *Prestige*, de olietanker die in 2002 voor de kust van Galicië zonk. In de jaren daarna brachten Kuifaalscholvers in het besmeurde gebied ieder jaar gemiddeld 0,9 jongen groot, daarbuiten gemiddeld 1,49. Mogelijk is er minder voedsel of hebben de vogels nog steeds last van de blootstelling aan olie.

Vroeg of laat zie je hem terug, de Gierzwaluw

NRC Handelsblad, 3 mei 2014

Wanneer is de eerste Gierzwaluw weer te zien in het voorjaar? Twee Nederlandse waarnemers uit Hilversum en Amsterdam hielden jarenlang bij wanneer zij op dezelfde plaats, voor het eerst een Gierzwaluw zagen. Uit de waarnemingen blijkt dat de terugkeer van de Gierzwaluw een vervroeging ondergaat. Deze blijkt 0,25 dag over veertig jaar te bedragen. Dat komt overeen met de waarde die in het Engelse Sussex is gevonden tussen 1960 en 2002. Het gezegde 'De Gierzwaluw komt rond Koninginnedag' gaat niet meer op nu deze niet meer bestaat.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in *Trouw* van 26 april 2014.

Drongo kan alarm slaan in alle diertalen

NRC Handelsblad, 3 mei 2014

Biologen ontdekten dat andere dieren het snelste vluchten als ze in hun eigen 'taal' gewaarschuwd worden. Slimme drongo's weten dat. Ze kijken goed welk vogeltje ze willen foppen. Wanneer zij bijvoorbeeld een vogel zien die een prooi heeft gepakt, slaan ze op de juiste manier alarm. Vaak laten de gefopte vogels dan hun buit in de steek en vluchten. Een kwart van zijn voedsel ligt en bedriegt de drongo op deze manier bij elkaar. Daarnaast jagen zij zelf op insecten en hagedissen. Over hetzelfde onderwerp een artikel in *Trouw* van 5 mei 2014.

Echte vergroening is nodig, voor landbouw en Veldleeuwerik

Trouw, 6 mei 2014

Het 'vergroenen' van de landbouw dreigt stuk te lopen op gevestigde belangen, maar staatssecretaris Dijkzma kan het tij nog keren. De

Kuifaalscholvers die slachtoffer waren van een olieramp, ondervinden daar zelfs tien jaar later nog de gevolgen van. Zij brengen minder jongen groot.
Foto: Wim Smeets.

invulling van het nieuwe Europese landbouwbeleid behelst in eerste instantie de steun aan de boeren in ruil voor vergroening van de landbouw. Het gaat jaarlijks om honderden miljoenen euro's belastinggeld, waarvan 230 miljoen voor vergroening. Op het boerenland voltrekt zich een ecologische ramp, terwijl in Den Haag onder invloed van een machtige landbouwlobby de regels voor de vergroening steeds verder verwateren. De maatregelen voor de vergroening worden niet serieus genomen. Toen Sharon Dijkstra in 1971 werd geboren, wemelde in Nederland de lucht nog van de Veldleeuweriken. Daar is nu weinig van over. Van de ruim half miljoen broedende Veldleeuweriken in 1971 is nog maar drie procent over.

Het Utrechts Landschap spant zich in om een kolonie Kluten te redden op een vogeleiland in de Bovenpolder bij Amerongen (Utr.).
Foto: Wim Smeets.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in De Telegraaf van 11 juni 2014.

Elektro-smog verstoort kompas van trek-kende Roodborstjes

Trouw, 8 mei 2014

Straling van AM-radio en elektrische apparatuur verstoort het oriëntatievermogen van Roodborsten. Duitse biologen ontdekten bij toeval dat Roodborsten op hun universiteits-campus zich niet goed konden oriënteren voor hun vertrek naar het zuiden. Ze worden vooral afgeleid door golven tussen de twee kilohertz en vijf megahertz. Deze elektro-smog legt het gehele sensorische systeem van de Roodborst plat. Aanvankelijk werd gedacht dat vooral mobiele telefoons en hoogspanningsmasten voor een storing zouden zorgen, maar telefoons zenden een hogere frequentie uit en hoogspanningsmasten een lagere frequentie. Deze worden door de Roodborsten niet opgepikt.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 8 mei 2014.

Opnieuw vergassing van Schipholganzen

NRC Handelsblad, 8 mei 2014

Ganzen mogen weer worden gevangen en vergast binnen een straal van twintig kilometer rond Schiphol. De ontheffing is geldig van 15 mei tot 6 juli. Rond Schiphol leven ruim 50.000 ganzen. In 2013 werden 9.600 Schipholganzen vergast.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 27 mei en in Trouw van 20 juni 2014.

‘Broedeiland schrale troost voor Noordse Stern en Visdief’

Trouw, 26 mei 2014

Energiemaatschappij Eneco geeft een terrein met een oppervlakte van 2,5 km² aan de Noordse Stern en de Visdief. De vogels kunnen broeden op een speciaal eiland in Delfzijl, vlakbij negentien windturbines. Volgens Avifauna Groningen wijzen onderzoeken uit dat er tussen de twee- en zesduizend vogels zijn gedood door het windpark in de Eemshaven. Een broedeiland tussen negentien windmolens gaat nog meer slachtoffers opleveren. De meeste vogels hebben ogen aan de zijkant van hun kop. Daardoor zien zij de wieken niet als die voor hen van boven naar beneden bewegen. Zij zien dan alleen de paal van de windmolen.

Bedreigde Velduil profiteert van grote muizenoverdaad

Trouw, 4 juni 2014

Uilen en ander muizeneters treffen dit jaar een rijk gevulde dis op Nederlandse bodem. Er zijn zoveel Veldmuizen dat er zelfs broedpaartjes van de bedreigde Velduil op het vasteland zijn waargenomen. De soort broedt in Nederland eigenlijk alleen nog maar op de Wadden met jaarlijks tussen de 22 en 27 broedparen. Nu zijn er op het vaste land in een aantal weidevogelgebieden in Friesland, Utrecht en Overijssel ook broedpaartjes ontdekt. Het is een laat-broedende soort die in juni of juli nog op eieren zit. Daardoor lopen zij het risico te worden weggemaaid. De nesten zijn moeilijk te vinden.

(Noot redactie: In Bunschoten (Utr.) heeft met succes minstens twee paar Velduilen gebroed. Van één paar is bekend dat het is uitgemaaid. Deze paartjes broedden op nog geen 500 m afstand van elkaar. Ook in Eemnes (Utr.) heeft minstens één paar met succes gebroed.) Over hetzelfde onderwerp een artikel in De Telegraaf van 7 juni en in Trouw van 27 juni 2014.

Inspecties Gierzwaluw

De Telegraaf, 4 juni 2014

Stadsecologen van de gemeente Utrecht gaan met vrijwilligers de wijken doorzoeken op aanwezigheid van Gierzwaluwen. Deze beschermde vogels nestelen massaal onder dakpannen van oudere huizen. De gemeente is bang dat de huiseigenaren niet goed met de beesten en hun nestgelegenheid omgaan. Een nestje mag niet zomaar verplaatst of weggehaald worden. Onder andere in de wijken Overvecht, Noord-West en Oog in AI worden inspecties gehouden.

Een Witbuikdrongo *Dicrurus caeruleus*. Drongo's kunnen vogeltalen van allerlei andere soorten imiteren. Foto: Wim Smeets.

In-OVOtechniek kijkt in ei naar geslacht embryo

De Telegraaf, 14 juni 2014

Drama voor 'eendags-haantjes' is voorbij. In Europa worden jaarlijks vierhonderd miljoen 'eendags-haantjes' gedood omdat ze geen economische waarde hebben. Verbeterde 'in-OVOtechniek' moet een einde maken aan dit drama. Met deze techniek kan in het ei worden gekeken en met honderd procent zekerheid het geslacht van het embryo worden bepaald. De eieren met hennetjes worden verder uitgebreed en de kuikens worden grootgebracht tot legkippen. De eieren met haantjes worden niet uitgebreed.

Big Brother op de rug van de Lepelaar

Trouw, 16 juni 2014

Apparaatjes die de positie van een trekvogel opslaan zijn gemeengoed in het vogelonderzoek. De nieuwste generatie elektronica gaat een flinke stap verder, die registreert zelfs het gedrag. Straks hoeft de bioloog niet eens meer naar buiten om te zien wat de vogel aan het doen is. De gegevens die onder andere vastgelegd kunnen worden zijn: GPS-coördinaten, de hoogte, de oriëntatie en de beweging van het apparaatje door een ingebouwde versnellingsmeter.

Montfoort zet Steenuilen uit

De Telegraaf, 18 juni 2014

Twee Steenuiltjes zijn onlangs uitgezet in Montfoort, nadat deze tijdenlang zijn verzorgd door het vogelasiel. Volgens de gemeente Montfoort is dit vrij uniek, omdat de uilen meestal niet meer worden vrijgelaten. De gemeente doet al jarenlang onderzoek naar de Steenuilen en is van mening dat het gebied wel wat extra steenuilenfamilies kan gebruiken. Daarom wordt er gehoopt dat de twee uitgezette uiltjes een mannetje en een vrouwtje zijn. Dat is bij deze soort erg slecht te zien.

Keizerspinguïn sterft niet uit, maar verhuist

Trouw, 21 juni 2014

Satellietbeelden werpen nieuw licht op de verspreiding van de broedkolonies van pinguïns. De Keizerspinguïn leek de Dodo achterna te gaan, maar er is weer hoop. Wetenschappers vreesden dat de klimaatverandering de grootste soort onder de pinguïns de komende

Dit jaar hebben in het binnenland verscheidene paren Velduilen gebreed in agrarische weidevogelgebieden. Foto: Wim Smeets.

honderd jaar fataal zou worden. Dit vanwege hun hardnekkige gewoonte om elk jaar op dezelfde plaats een nest te bouwen. Maar de Keizerspinguïn blijkt flexibeler dan gedacht. Als de omstandigheden daarom vragen, verkast het dier. De satellietbeelden tonen broedkolonies die door de jaren groter of kleiner worden en een enkele keer ook een nieuwe broedkolonie.

Meldpunt tegen kwelling wilde dieren

De Telegraaf, 23 juni 2014

Burgers die getuige zijn van geweld tegen wilde dieren of vernieling van hun nesten of holen, kunnen dit voortaan melden bij een speciaal meldpunt: het zogeheten Burgermeldpunt Wildlife Crime (<http://www.wildlifecrime.eu/>). Dit meldt de initiatiefnemer van het meldpunt, de Friese Milieu Federatie. Onder meer Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland steunen het initiatief. De milieufederatie wil inzicht krijgen in de aard en omvang van de schade die mensen moedwillig toebrengen aan dieren die in het wild leven.

Tweehonderd vogeltjes doodgeslagen in Hasselt

De Stentor, 27 juni 2014

Toen een ringer uit Meppel op het dak van een leegstaand bedrijfspand van Dycore in Hasselt jonge Visdiefjes wilde ringen, ontdekte hij dat bijna tweehonderd vogeltjes waren doodgeslagen. De schep waarmee de slachting vermoedelijk is aangericht lag nog op het dak. Van de meer dan zeventig nesten waren er nog maar negen intact. De politie heeft de zaak in onderzoek en de gemeente is ingelicht.